סיכום הטיול לרוסיה – החברה הגיאוגרפית, ספטמבר 2015

בהדרכת עוזי טאובר

מאז התפרקה האימפריה הקומוניסטית של ברית-המועצות בקול תרועה רמה, העולם הגדול גילה את קלונה של הקיסרות. מן האפר קמו מדינות רעבות ללחם, החוששות מן הדרך החדשה ומן האופקים החדשים שנפתחו לפניהן; אבל מן האפר עלתה גם תקווה ורוח חדשה באה.

המהפך החריף בערי רוסיה הוציא לחוצות המוני אנשים צעירים, שמיצו את החופש בשירה, בשתייה, בהצגות רחוב ובביטויים קולניים נגד הממסד. הכלכלה החופשית יצאה לדרך ובתי עסק נוצצים החלו לפרוח, כמו גם מעגל העוני שהלך והתרחב, ואתו התרבו חסרי היכולת. מוסקבה וסנט פטרבורג הפכו במהירות – מערים עם זיכרונות היסטוריים ופוטנציאל בלתי ממומש – לערים סואנות, מארחות תיירות ויוצרות קשר תוסס עם הזרים המשתאים מן המערב.

יום 1 – ת"א– מוסקבה

עם בוקר, לאחר ביורוקרטיה מפרכת בארץ וגם ברוסיה, נחתנו במוסקבה (Moscow), בירת רוסיה. הכרנו את סווטלנה, המדריכה המקומית שלנו, ואתה המשכנו לכיוון מרכזה ההיסטורי של העיר.

מוסקבה משתרעת על שטח של כ- 2,000 קמ"ר, ומספר תושביה כ- 11 מיליון. עיר ענקית שההיסטוריה שלה מתחילה ב- 1147, ימי יורו דולגורוקי (ארוך הזרוע), נסיך וולדימיר-סוזדייל, אשר מצא את המקום ראוי להקמת תחנת דרכים על נהר מוסקבה. **טיילנו מעט ברגל באזור הכיכר האדומה,** צפינו על כנסיית בזיל הצבעונית, אשר נחנכה ב- 1555 לרגל נצחונו הגדול של איוואן ה-4, האיום על חאנות קזאן, הנציגות הטטארית האחרונה על אדמת רוסיה. בחזיתה זיהינו את פסלם של מינין ופוז'רסקי, שהובילו את המאבק נגד פלישת פולין-ליטא ב- 1612. חלפנו על פני חומות הקרמלין ומאוזוליאום לנין, ואף הצצנו לעבר קברו של סטאלין, אשר הועתק ממקומו במאוזוליאום אל חומת הקרמלין ב- 1961. בהדרגה, התחלנו להסתגל אל העיר תוך שיטוט ב"גום", מרכז הקניות הענקי שהוקם בסגנון וויקטוריאני בשלהי המאה ה-19. המשכנו וערכנו סיור ראשוני באוטובוס במרכז העיר וסרנו לעת אחה"צ **למלוננו, הילטון לנינגראדסקייה,** אשר הוקם ב- 1947, כאחד מ"שבע הכלות" של סטאלין, ואשר **שימש בזמנו מרכז מנהלי של הקג"ב.**

יום 2– מוסקבה

במזג אוויר צח התעוררנו אל השאון המוסקבאי ויצאנו ליום טיול מלא. ירדנו מן האוטובוס בסמוך לקרמלין והתחלנו לטייל. תחילה, אל **"שער התחייה"** המרשים המציין את הכניסה אל הכיכר האדומה, בו ראינו את נקודת האפס, ממנה נמדדים המרחקים לכל רחבי רוסיה. המשכנו לאורך פסלו המונומנטלי של **המרשל ז'וקוב**, המנצח הגדול בקרבות מוסקבה וברלין, **לאורך קבר החייל האלמוני** למרגלות החומה הצפונית של הקרמלין, אל ביקור בקרמלין עצמו.

הקרמלין, מצודה ישנה שהוקמה מעץ כבר ב- 1156, בהוראתו של יורי דולגורוקי, ומאז הייתה ללבה ההיסטורי, השלטוני והדתי של מוסקבה. משולש מוקף חומת אבן אדומה, ובה 20 צריחים, המשתרע על גבעת בורוביצקי. בקרמלין, קומפלקס מרהיב ואחד האתרים ההיסטוריים החשובים ביותר במוסקבה, מקום מושב הצארים וראשי האימפריה הסובייטית, סיירנו בין האתרים השונים. ראינו את ארמון הקונגרסים הסובייטי, את הארסנאליה של פטר ויקתרינה השנייה, שהיום משמש מוזיאון תותחים, ואת לשכתו הרשמית של נשיא הפדרציה הרוסית, פוטין. צפינו בתותח הענק שמעולם לא ירה ובפעמון האדיר שמעולם לא צלצל.

בכיכר הקתדראלות ביקרנו **בקתדראלת מיכאיל הקדוש** בה קבורים צארים רבים לדורותיהם. בסמוך לה מתנוסס מגדל הפעמונים של וסילי ה-3. מכאן המשכנו לביקור **במוזיאון "אוצרות הזהב"** המפואר של הצארים בו ראינו שפע מלבושים, כתרים, כסאות מלוכה וכרכרות פאר אשר שמשו את הצארים לדורותיהם. בהמשך התפעלנו ממאות מתנות מגוונות שהצארים קבלו משגרירי המדינות השכנות. אכן, אוספים שלא מהעולם הזה.

המשכנו למנוחה קצרה ומבט אל **המדרחוב הצבעוני "ארבאט".** בעבר, רובע של בני מעמד הביניים וכיום מדרחוב תוסס עם חנויות ומסעדות ועשרות דוכני קיץ המציעים ריבות ומטעמים נוספים.

המשכנו **לביקור בכנסיית "ישו המושיע",** הניצבת על הגדה הצפונית של נהר מוסקבה. הכנסייה נחנכה ב- 1893 לצלילי יצירתו של צ'ייקובסקי, 1812. סטאלין, שהיה ידוע בתיעובו לדת ולמבני דת, הורה להרסה ב- 1931, ובמקומה להקים גורד שחקים אימתני. התכנית לא צלחה, הכנסייה נמחקה

ובמקום נחנכה בריכת השחייה הגדולה בעולם...! רק ב- 1995 ניגשו לבניית הכנסייה מחדש, והשלימו אותה עד שנת 2000. פארה ניכר מבחוץ כמו גם מבפנים וצפינו בשלל עיטוריה המדהימים.

בהמשך, סרנו אל **המוזיאון היהודי החדש ("המרכז לסובלנות")** בו התרשמנו ממיצגים אינטראקטיביים הממחישים את תולדות תפוצות היהודים בעולם, ובעיקר יהודי רוסיה. נכחנו במופע אור קולי מטלטל אודות ימי בראשית והקמת העם העברי, חלפנו על פני מיצגים שונים מימי "תחום המושב", ובעיקר "השטייטעל" המפורסם. למדנו על "המשכילים", קבוצות המורדים היהודים הראשונים ואנשי המהפכה וכן אודות חלקם של יהודי רוסיה במלה"ע 1 ו- 2 ולאחריה.

לעת ערב יצאנו **למופע אנסמבל ווקאלי** ייחודי בגלריית הצייר העכשווי גלאזונוב, ולאחריו, ארוחה במסעדה מפתיעה המעוטרת בשלל פסליו של הפסל העכשווי רוקאווישניקוב.

בלילה חלפנו ברחבי מוסקבה המוארת.

יום 3– מוסקבה

בבוקר מעונן וקריר יצאנו לביקור **בשוק איזמאלוב (Izmailovo),** הנמצא בלב מתחם גדול עשוי עץ והמדמה עשרות מבנים רוסיים עתיקים. המתחם הוקם לקראת אולימפיאדת מוסקבה ב- 1980, ומאז משמש כשוק צבעוני עם אלפי מוצרי עץ, מטריושקות, אריגים, פורצלנים, פשפשים ועוד.

המשכנו וביקרנו **בתחנות הרכבת התחתית בעיר,** שעוצבו וקושטו בפאר רב בימי סטאלין. תחנות הרכבת, שהראשונה בהם נחנכה ב- 1935, היו לאמצעי תעמולה משמעותי למיליוני האזרחים המשתאים מול הישגי המפלגה הקומוניסטית ורעיונותיה הנשגבים. ראינו פסלים, פסיפסים מהודרים, ציורי קיר ונברשות נוצצות. אכן, השקעות אדירות בזמן שהעם רעב ללחם...

המשכנו וביקרנו **בגלריית האמנות טרטיאקוב (Tertyakov)** המפורסמת, שבה אוסף גדול במיוחד של אמנות רוסית לדורותיה. עקבנו כאן אחר התפתחות הציור הרוסי, בעיקר מימי פטר הראשון ואילך. לראשונה, התמודדות מול אתגרי הציור הקלאסי.

לאחר ארוחת צהריים מאוחרת המשכנו אל פארק הניצחון שנחנך ב- 1995, במלאת חמישים שנה לניצחון רוסיה על גרמניה הנאצית. התרשמנו מן האובליסק האדיר המיתמר בלב הפארק, ממוזיאון הניצחון ובו שלל דיורמות הממחישות את הקרבות העיקריים שניטשו מול הגרמנים, מאולם התהילה האדיר ומאנדרטת שואת העמים, בה זיהנו גם את הכתובת בעברית.

יום 4- מוסקבה- ערי טבעת הזהב

מוקדם בבוקר יצאנו לאזור הכפרי שמצפון מזרח למוסקבה, שאיפשר הצצה לחיי היומיום הכפריים ברוסיה. האזור, הידוע בשמו "טבעת הזהב" הוא המקום בו עמדנו על ראשית ההיסטוריה הרוסית, כמו גם על התהוות האמונה הפרבוסלאבית.

בדרך שוחחנו מעט על נצרות בכלל, על הפיצול שחל בנצרות ועל האמונה האורתודוכסית.

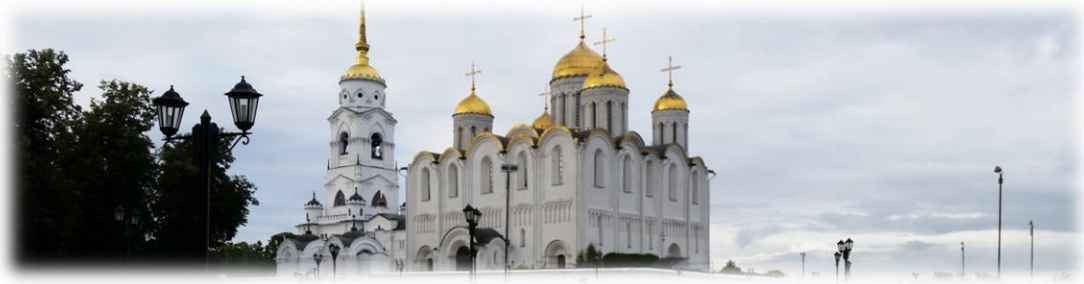

הגענו אל ולאדימיר, עיר המונה 360,000 תושבים בה פגשנו את אולגה, המדריכה המקומית החביבה. צפינו אל **קתדראלת דימיטרי הקדוש** אשר נבנתה בחצר הנסיך הגדול בשנת 1194-1197 על ידי הנסיך ווסבולוד השלישי לכבוד הולדת בנו דימיטרי. הקתדראלה ידועה בתבליטים שעל

קירותיה החיצוניים. התבליט המרכזי מתאר את דוד המלך היושב על כס המלכות וסביבו חיות שונות, ובעיקר אריות.

הלכנו לאורך קו הקרמלין העתיק, **צפינו אל נהר קלייסמה** אשר היווה בזמנו נתיב תנועה למסחר, ולאורכו עוברת מסילת הרכבת הטראנס סיבירית.

סבבנו את קתדרלת אוספינסקי (תרדמת הבתולה) שהייתה הקתדרלה הראשית של רוסיה במאה ה-12, ושימשה דוגמא לבניית קתדרלות נוספות. **צפינו על שער הזהב** המהווה דוגמא לאדריכלות רוסית עתיקה. השער נבנה בשנת 1164 על ידי הנסיך אנדרי בוגולובסקי. בנוסף לצורכי הגנה, שימש ככניסה לאזור האמיד של העיר.

המשכנו אל סוזדייל, אף היא מרכז נוצרי שלטוני בעבר. ביקרנו **במנזר הנזירות הרחמניות**, בה שמענו מעט רכילות על נשות צארים בלתי רצויות... ומשם, **לביקור במוזיאון האתנוגרפי הפתוח** בסוזדייל. התרשמנו מכנסיות העץ, מבתי המגורים ומן המתקנים החקלאיים ששימשו את הכפריים בעבר (בעצם...גם כיום). מכאן חצינו את הנהר על גשר עץ ציורי לביקור בקרמלין העתיק שהוקם כבר במאה ה-10, לגדות נהר קמנקה.

במהלך המאות ה-11 וה -12 הוקם המבצר והוקף בחומת אדמה שלאורכה ניבנו חומות עץ ומגדלי שמירה. בתוך המתחם הוקמו מבנים רבים בהם ביקרנו באחד מהם: **קתדרלת הולדת אם ישו (1222-25).** מהמבנה המקורי נותר רק החלק התחתון, ובמאה ה-16 נבנו מעליו קירות לבנים. החלק הישן מעוטר בתבליטים רבים של אריות, פני נשים ועוד. מולה הוקם בשנת 1635 מגדל הפעמונים, ובמאה ה-17 נוסף לו שעון עם אותיות המציינות את השעות.

לעת ערב סרנו **לביתה הצבעוני של יוליה החייכנית,** וברקע השקת כוסיות וודקה נהנינו מארוחה ביתית טעימה, ולאחריה, לינה במלון מקומי.

יום 5- "טבעת הזהב"- סרגייב פוסאד- מוסקבה

לאחר 3 שעות נסיעה מסוזדייל, הגענו **לסרגייב פוסאד (Srgiev-Posad) (זגורסק)-** המרכז הדתי החשוב ביותר ברוסיה. ביקרנו בשלל כנסיות המעוטרות באיקונות.

לראשונה הוקם המתחם על ידי הנזיר סרגיי, אשר פרש ממשפחתו ובחר לעצמו גבעת התבודדות קטנה. כאן הקים את המנזר הראשון, אשר עם השנים גדל והיה למתחם דתי חשוב ביותר.

סרגיי צפה את נצחונו של דמיטרי דונסקוי בקרב קוליקובו, ב- 1380. נבואה זאת קידשה את המקום וצארים נהגו להגיע לכאן, להתבודד ואף ולתרום ממיטב כספם לטיפוח המקום. הצאר בוריס גודונוב קבור בחזית כנסיית העלייה השמימה, והפטריארך של מוסקבה פוקד את המתחם מספר פעמים בשנה. אווירת הקודש הפרבוסלבית ניכרת בכל פינה, וכל אבן מספרת סיפור שונה.

לאחר ארוחת צהריים המשכנו למוסקבה. על מנת "להמתיק" מעט את הדרך הארוכה שוחחנו על **חלק משמעותי מן ההיסטוריה הרוסית, ימי סטאלין (1924 – 1953).** סטאלין "תרם" תרומה מכרעת לרוסיה בכך שהצעידה, אל אפה וחמתה, למעמד של מעצמה, וזאת במהלך תכנית חומש קטלנית שלוותה בחיסולם של כ- 20 מיליון תושבים. סטאלין האכזר מכל, נחשב בקרב רבים ברוסיה, עד היום, למושיעה הגדול של רוסיה במלחמה הפטריוטית הגדולה. שוחחנו על ימי הטיהורים הגדולים, על פולחן האישיות האדיר שסביבו, ועל מבט עיניו החודרני שהיה מסוגל להמית אנשים. הזכרנו גם את מותו של האיש, שהפך את הפחד ליומיומי ברוסיה, ואת ההלשנה ללחם חוק.

וכדי להתרשם מן הפארקים הנאים של העיר, קינחנו בביקור בלתי מתוכנן **בפארק התערוכות** הסובייטי הענק, אשר נחנך ב- 1959 וכולו שיר הלל להישגי הקומוניזם.

יום 6– מוסקבה– סנט פטרבורג

עם בוקר יצאנו ברכבת המהירה לסנט פטרבורג.

עם ההגעה לעיר פגשנו את ילנה, אשר ליוותה אותנו במהלך ביקורנו בעירו של פטר הגדול. יצאנו לסיור התרשמות ראשוני בעיר. סנט פטרבורג, המוכרת בשמה הקודם – לנינגרד, היא העיר השנייה בגודלה ברוסיה. העיר, ששימשה בירת רוסיה הצארית, נחשבת לאחת הערים היפות בעולם, במידה רבה בזכות המבנים המרהיבים שנותרו בה, שטחה המלא כ- 1400 קמ"ר וחיים בה כ- 6 מיליון תושבים. עיר האיים, עיר התעלות והגשרים, עיר הארמונות והתככים: חלפנו בנייבסקי פרוספקט, השדרה הראשית של העיר שארכה כ 5 ק"מ, ראינו את מבני המידות המרשימים שלארכה, את הכיכרות הנאות ומיד חשנו תחושה של עיר מערבית לכל דבר. ואכן, סנט פטרבורג נחנכה ב- 1703 ע"י פטר הגדול וב- 1712 הייתה לבירת רוסיה. **עצרנו ב"סטרלקה",** שהייתה המרכז המסחרי של סנט פטרבורג, וצפינו אל מבנה הבורסה המשמש כיום כמוזיאון הימייה. לצדיו שני מגדלי-אור אשר הוקמו בשלהי המאה ה-19. **המשכנו אל אי הארנבות,** מקום בו הקים פטר הגדול את מצודת פטר ופול. לימים הפכה המצודה לכלא ידוע לשמצה בו נכלאו רבים ממתנדי בית הצארים, ובהם יהודים שהיו חברים בתנועת "נארודניה וולה", אשר התנקשה בצאר אלכסנדר השני במרץ 1881.

המשכנו **לשדרה הראשית "נייבסקי פרוספקט",** בה עצרנו מעט לשיטוט, ארוחת צהריים קלה וביקור חטוף **בקתדראלת קזאן,** בה קבור הנסיך אלכסנדר קוטוזוב, מביס נפוליאון. לעת ערב סרנו למלון אמבאסדור, וממנו, לארוחת ערב במסעדת 1913.

יום 7– סנט פטרבורג

יום עמוס וארוך לפנינו. התחלנו בביקור בכיכר הסנאט המהודרת, בה מיתמר פסל פרש הברונזה, פסלו של פטר ה-1, שהוקדש לו ע"י יקתרינה ה-2. מול הסנאט (בית המשפט העליון) התחוללה מרידת הדקמבריסטים (14.12.1825) אשר סימנה את ראשית המהפכות העתידות להתחולל בעיר הבירה. הצאר ניקולאי ה- 1 הצליח למגר את המרידה ותלה את מחולליה. המשכנו בנסיעה לאורך גשר הארמון, חצינו לכיוון האי ואסילייבסקי והצצנו אל העיר מעברה הצפוני של הנייבה, ממקום הספינקסים המצריים, האקדמיה לאמנויות שהוקמה ע"י יקתרינה הגדולה.

הביקור במוזיאון ההרמיטאז' (Hermitage), הממוקם בארמון החורף, חשף בפנינו את אחד האוספים הגדולים בעולם של אמנות מתחומים שונים: פיסול, ציור, ממצאים ארכיאולוגיים ועוד. ראינו את גרם המדרגות המפואר, את אולם המרשלים, את גלריית 1812 ואת אולמות הצארים המפוארים. התעכבנו בחדר השיש של יקתרינה השנייה ובו שעון זהב בדמות טווס, וצפינו אל הגן התלוי שנשתל עבורה בקומה השנייה. המשכנו אל אוספי המוזיאון בעיקר אלו מימי הרנסאנס האיטלקי והספרדי, נדהמנו אל נוכח כדי המלכיט האדירים וצפינו בעבודותיו של רמברנדט. בהרמיטאז', מיליוני מוצגים פרי אוספים לאורך שנים של הצארים ואנשי האצולה. סיימנו במעבר דרך האולמות היוונים והמצריים.

לאחר הביקור יצאנו **לשיט בנהר נווה (Neva) ובתעלותיו.** ארמונות העיר נחשפו לעינינו זה אחר זה, מדגישים שוב ושוב את פארה ותפארתה של העיר שנבחרה להיות החלון המערבי לאירופה המערבית. **אחה"צ ביקרנו בקתדרלת איזאק (Isaac)** הקדוש הממחישה את השינוי העמוק שחל במסורת הבנייה הרוסית. הקתדראלה, שהוקמה במהלך 40 שנה, נחשבת למפוארת בסנט פטרבורג והיא יצירה ניאו רנסאנסית מובהקת. כיפתה מתנוססת ל- 101 מטרים ומצופה זהב. חזיתותיה מוקפות בעמודי גרניט אדירים וחלקה הפנימי מקושט בכליל יופי, זהב, תבליטים ופסיפסים מרהיבים.

לעת ערב סרנו למופע פולקלור מרהיב בארמון ניקולאייבסקי, והתמוגגנו מול להקות הריקודים, הלהטוטנים והזמרים על הבימה. בהמשך, ארוחת ערב כיד המלך בארמון, **ולאחריה סיור לילי** בסנט פטרבורג המוארת במהלכו צפינו בהליך פתיחת הגשרים. אכן, ליל שימורים.

יום 8- סנט פטרבורג- פטרודבורץ- סנט פטרבורג

יצאנו עם בוקר ברחפת מהירה שעשתה דרכה לאורך הנייבה, בואכה מפרץ פינלנד, לפטרודבורץ ("פטרהוף") שמחוץ לעיר. ביקרנו בגנים הנפלאים ובמזרקות המפוסלות, וניסינו להשוות את סגנון הגן עם גינון דומה באירופה.

הארמון והגנים שימשו לעינוגי הקיץ של הצארים, וראשיתם בימי פטר הגדול. בהמשך, תרמו כל צאר וצארינה את חלקם והפכו אותו לשכיית חמדה. הגרמנים כבשו את הארמון במסגרת המצור הקשה על לנינגרד, בזזו אותו וחלקו נהרס, בין היתר בשל הוראת סטאלין להפציצו על יושביו. המזרקות כולן הופעלו בכוח הכבידה של מי מעיינות עיליים ובארמונו הקטון יותר (מונפלזיר) נהג פטר הגדול לשבת ולהתבונן שעות בספינות המשייטות בים הבלטי.

בדרכנו חזרה לסנט פטרבורג **ביקרנו בכנסיית "המושיע על הדם השפוך",** מהיפות בכנסיות העיר. הכנסייה הוקמה על המקום בו נרצח אלכסנדר השני, וסגנונה סימן את השיבה לאופי הרוסי הישן, לדחיית המערביות ולהקשחת עמדת הצאר אלכסנדר ה-3, יורשו, שהכביד ידו בעיקר נגד יהודים והסית נגדם. הכנסייה המעוטרת בשלל כיפות בצל צבעוניות, מזכירה בחיצוניותה את כנסיית ואסילי הקדוש בכיכר האדומה במוסקבה.

המשכנו וביקרנו בבית הכנסת המפואר בו הופתענו להאזין **לקונצרט חזני מעורר השראה** מפי החזן צבי יקירסון.

בילינו מספר שעות בקניות אחרונות וטיולי כף אישיים ברחבי העיר ולעת ערב יצאנו לארוחת ערב מפוארת ומפנקת **במסעדת "סטרוגנוב".**

יום 9- סנט פטרבורג- פושקין- תל אביב

בבוקר גשום יצאנו לעיירה פושקין (Pushkin) שנמצאת כ- 30 ק"מ מסנט פטרסבורג. העיירה שבעבר נקראה צארסקויה-סלאו (כפר הצאר), נקראת על שמו של אלכסנדר פושקין, גדול משוררי רוסיה עד היום, בה התחנך ולמד. **סיירנו בארמון יקטרינה** שלו חשיבות רבה בהיסטוריה ארוכת-השנים של רוסיה: תקופה ארוכה שימש כארמון הקיץ של קיסרי רוסיה. הארמון הוקם לראשונה ע"י רעייתו של פטר הגדול, יקתרינה ה-1, ומציג סגנונות בנייה רוסיים. בהמשך, הרחיבה אותו הצארינה יליזבתה תוך תכנון קפדני של האדריכל ראסטרלי, ייפתה את גרמי המדרגות שלו ואת חדריו הפנימיים. יקתרינה ה- 2, הזמינה לכאן את האדריכל הסקוטי ג'יימס קמרון אשר שינה מעט את אופיו של הארמון והוסיף לו מוטיבים ניאו-קלאסיים, כגון הגלריה, בית המרחץ וחלקים נוספים בארמון. גני הארמון גם הם סמל לעינוגי החצר לדורותיהם. מנגד לארמון ניצב ארמון אלכסנדר בו הוחזקו בני משפחת הצאר ניקולאי השני בשבי, עד ליום הירצחם.

התכבדנו בארוחת צהריים מפוארת לצלילי נגנים וזמרים, הכוללת וודקה כיד המלך, בורשט, סלטים רוסיים ושאר מעדנות.

עוד הספקנו להציץ באנדרטת הגבורה לתושבי העיר לנינגראד, אשר עמדו במצור הגרמני במשך 900 יום ויכלו לו, **ולהאזין בעניין להסבריו של ברק,** המעמיק בענייני מלה"ע 2.

לעת אחר הצהריים פנינו לשדה התעופה, והנה אנו בבית.

היה עונג צרוף לטייל עמכם, בתקווה כי תנצרו את הטיול המכונן הזה עוד זמן רב.

שלכם

עוזי טאובר / החברה הגיאוגרפית.

רוסיה של הצריחים / סיכום טיול- מיכל פיקרסקי

במוסקבה היו לנו ארמונות, כנסיות, קתדרלות וקרמלינים ו- abc ובהם ציורים, איקונות וזהב גם בטבעת הזהב גם היו לנו כנסיות, קתדרלות, ציורים, איקונות וזהב ו- abc.

לעומת זאת בסנט פטרסבורג היו לנו ארמונות, כנסיות, קתדרלות, הבנתם, נכון...

ספירת מלאי כללית: 3 הקפות בכיכר האדומה, נותרו לנו עוד 4. עוד סיבוב בטבעת הזהב. טיסה, אוטובוס, רכבת ורכבת תחתית, שייט תעלות ונדנוד ברחפת. עוד לא נסענו בסטרץ' לימוזין. מצד שני עוד לא עלינו על עקבי סיכה בגובה 15 ס"מ ולא השתכרנו מספיק, כך שאולי לא נוכל גם לנסוע בה. גלריות, מוזיאונים, שירת אקפלה, וחזן משלנו, דוכני מזכרות, מטריושקות תוצרת סין ובית סוהר אחד- בקיצור קולטורה מיטבית. 2 מדריכות מקומית בלונדיניות- דוברות אנגלית. הראשונה בוודאות והשנייה - יתכן. ויכול להיות שהיא דיברה רק רוסית. גנים, גינות, נהרות גדולים וקטנים ועוד נהרות- בקיצור רוסיה מתייבשת.

ועוזי, איך אפשר בלי עוזי? בור של ידע והבנה וסיפורים. שמש העמים של הטיול שלנו, מורה הנבוכים בנבכי ההיסטוריה הרוסית , בתנאי שיש לכם ערכות שמע ואתם איתו, עדיין.

כי איך היינו מבינים את מה שראינו אם לא היינו יודעים (ותשימו לב כי יש מבחן בסוף)

שפטר ה 1 התחתן במאה ה 17 עם יקתרינה, שניהלה רומן וגם שכבה עם איוון המכוער וילדה את סרגיי, שאף אחד לא היה בטוח מי האבא שלו אז שלחו אותו להתחנך במנזר של נזירות בנות אצולה. שם הוא רצח את המאהב של אחותו החורגת, פטרושקה והפך לצאר, מאוד אכזר.

ובנו, רפא השכל ויפה התואר, התחתן עם אלכסנדר, המאהב של אמא שלו והם עברו לגור בסנט קוקולנד וגדלו שם את בנם המשותף (שנולד להם מאנוצקה הפונדקאית המלכותית שגדלה במנזר)- יוסף - אלכסנדר- ניקולאי ה 800 שהפך לצאר מאוד אהוב.

אתם עוקבים אחרי? לא נורא- כי בסוף בא סטלין והרג את כולם.

תודה עוזי, בלעדיך זה לא היה אותו דבר...